

Oponentský posudek na diplomovou práci Bc. Lucie Fajkusové:

Problematika cen knih v 16. a 17. století na základě analýzy katalogu Jakuba K. Praetoria

Diplomová práce Bc. Lucie Fajkusové se věnuje tématu ceny knih v raném novověku, jehož výzkumu byla v české odborné literatuře věnován dosud omezený prostor, který si však svým významem pozornost bezesporu zaslouží.

Autorka uvádí čtenáře nejprve do obecné problematiky cen knih v raném novověku a kulturně politického pozadí včetně ekonomické situace v raně novověkých českých zemích.

Základní pramenné východisko jádra diplomové práce představuje několik rukopisných soupisů knihovny nobilitovaného brněnského měšťana původem z braniborského Perlenbergu Jakuba Konráda Praetoria (ca 1550 – ca 1624). Jeho knihovna patřila k rozsáhlejším knižním sbírkám své doby, čítajíc 2 500 titulů. Knihovna se po smrti svého zakladatele a rozmnožitele dostala koupí Františka z Dietrichsteinu do jeho knihovny a posléze coby válečná kořist do švédské královské knihovny.

Nejobsáhlejší ze soupisů Praetoriovy knihovny obsahuje cenový odhad u 1 105 položek, s nímž autorka pracovala a který podrobila rozsáhlé analýze zkoumající strukturu cenových skupin odstupňovaných podle výše ceny knih od nejlevnějších po nejdražší z několika hledisek: podle místa a roku vydání, podle formátu a úměry mezi cenou a typem knižní vazby, pokud byla v katalogu zaznamenána.

Autorka dochází k zajímavým zjištěním, zatímco mezi vazbou, rokem a místem vydání neshledala dostatečně silný vztah přímé úměry, jinak je tomu u relace mezi formátem a výší ceny, kdy je zřetelná přímá souvislost s větším formátem a růstem ceny. Zjištění Fajkusové potvrzuje předpoklad vyplývající z podoby raně novověkých pozůstalostních inventářů strukturovaných zpravidla podle formátu knih. Přičemž na prvním místě byla v tomto typu pramenů pořizovaných z čistě ekonomických pohnutek věnována pozornost velkým foliovým svazkům s předpokladem nejvyšší ceny, a knihy nejmenších formátů bývaly nezřídka opomíjeny obecnou formulací *“und andere kleine Bücher”* nebo *“eine Kiste der kleinen Bücher”*.

Na analýzu katalogu s uvedenými cenami navazuje srovnání jejich výsledků a katalogu obecně s Praetoriovým pozůstalostním inventářem pořízeným krátce po jeho smrti, a zachycujícím tedy stav knihovny v závěru života jejího majitele. Na základě kvantitativních rozdílů mezi oběma dokumenty usuzuje autorka na prodej části knihovny ještě za Praetoriova života, a tedy na možnost, že oceňování knih v katalogu bylo přípravnou fází k jejich prodeji.

Diplomovou práci uzavírá syntetizující závěr shrnující relevantní zjištění a současně objektivně upozorňující na vazby mezi cenou a dalšími atributy knih Praetoriovy knihovny, které se nepotvrdily.

Souhrnem je třeba na diplomové práci Lucie Fajkusové ocenit pramenný rozměr, který je jejím jádrem a nezpochybnitelnou přidanou hodnotou. Autorka prokázala, že je schopna pracovat s archivními historickými prameny a vyvozovat z jejich srovnávání relevantní závěry. Bohužel výrazným nedostatkem jsou stylistické neobratnosti a v některých případech nelogické větné konstrukty, jako např.: *“Je třeba zmínit, že ačkoliv nepocházel z českých zemí, má ve své rozsáhlé knihovně pouze osm titulů, u nichž je uvedena Praha jako místo vydání...”* Rovněž si nejsem jist, jestli autorka chápe význam slova intuitivní, které několikrát použila v souvislosti s hypotézou nebo jejím závěrem: *“Následné – a neméně důležité – je hledisko knižního formátu, u nějž se závěr může jevit intuitivně, neboť velikost knihy je zcela určitě významným faktorem.”* Před případnou publikací výsledků této práce bude třeba text zrevidovat a na řadě míst redaktorsky upravit.

Na základě výše uvedených skutečností doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnotit ji známkou výborně.

V Praze 3. 6. 2023,

PhDr. Richard Šípek, Ph.D.

Bakalářské práce

Aspekt kv. práce	Vysvětlení	Možné bodové hodnocení
metodologie a věcné zpracování tématu	<i>Metodicky a věcně je práce dobře zvládnuta.</i>	38 bodů
přínos	<i>Práce se zabývá dosud spíše opomíjeným tématem, a proto je její přidaná hodnota opravdu vysoká.</i>	20 bodů
citování, korektnost citování, využití inf. zdrojů	<i>Autorka korektně cituje použité zdroje a prameny.</i>	20 bodů
slohové zpracování	<i>Stylistika práce je bohužel spíše na nižší úrovni a na řadě míst obsahuje syntaktické nelogičnosti.</i>	3 bodů
gramatika textu	<i>Práce obsahuje minimum gramatických chyb.</i>	4 bodů
CELKEM		max. 85 bodů